

Sygn. akt II PK 304/15

POSTANOWIENIE

Dnia 7 września 2016 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Dawid Miąsik

w sprawie z powództwa Z. S.
przeciwko Urzędowi Kontroli Skarbowej w O.
o zapłatę,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 7 września 2016 r.,
skargi kasacyjnej powoda od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)
z dnia 29 stycznia 2015 r., sygn. akt III APa (...),

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z 29 stycznia 2015 r., III APa (...) Sąd Apelacyjny w (...) oddalił apelację Z. S. (powód) wniesioną od wyroku Sądu Okręgowego w E. z 29 marca 2013 r., IV P (...), odrzucającego pozew powoda w części dotyczącej roszczenia o zapłatę odszkodowania na podstawie art. 99 k.p. i oddalającego powództwo w pozostałym zakresie.

W uzasadnieniu wyroku Sąd Apelacyjny stwierdził, iż zarzut powoda, jakoby doświadczał on dyskryminacji i poniżającego traktowania, przejawiającego się w nieuzasadnionym kierowaniu go na kolejne badania lekarskie, w sytuacji gdy jego zdolność do pracy, przy uwzględnieniu stopnia niepełnosprawności, nie budziła wątpliwości, jest bezzasadny, gdyż to pracodawca obciążony jest obowiązkiem wykazania, iż pracownik, powracający z długotrwałego zwolnienia lekarskiego, jest w istocie zdolny do pracy. Jak zaś wynika z ustalonego w sprawie stanu

faktycznego powód, skierowany na badania lekarskie po powrocie ze zwolnienia lekarskiego trwającego powyżej 30 dni, przedłożył zaświadczenie lekarza profilaktyka, z którego wynikało, iż nie jest on zdolny do wykonywania pracy na wcześniej zajmowanym stanowisku. W obliczu powyższego pracodawca nie mógł dopuścić powoda do pracy, opierając się jedynie na subiektywnym przeświadczeniu powoda o jego gotowości i zdolności do pracy.

Nieuzasadnione okazało się także, w ocenie Sądu drugiej instancji, żądanie powoda o wypłatę wynagrodzenia za okres, w którym powód zgłaszał gotowość do pracy, a pracodawca, z uwagi na orzeczenie o niezdolności powoda do pracy, faktycznie nie dopuszczał go do wykonywania obowiązków. Powyższe żądanie powoda w okolicznościach przedmiotowej sprawy uznać należy za nadużycie przysługujących powodowi uprawnień szczególnych, pozostające w sprzeczności z zasadą wynikającą z art. 8 k.p., iż nie można czynić ze swojego prawa użytku, który byłby sprzeczny ze społeczno-gospodarczym przeznaczeniem tego prawa lub zasadami współżycia społecznego.

Za bezprzedmiotowe uznał także Sąd Apelacyjny żądanie wypłaty zadośćuczynienia z tytułu rozstroju zdrowia powstałego w wyniku długotrwałego, świadomego i celowego nękania powoda przez pracodawcę. Powód upatruje stosowanego wobec niego mobbingu w zachowaniu pracodawcy polegającym m. in. na niedopuszczaniu go do pracy oraz poinformowaniu o tym fakcie pracowników, przez zamieszczenie informacji na liście obecności, zlecaniu czynności, których z uwagi na orzeczony stopień niepełnosprawności, nie mógł wykonywać oraz wyznaczeniu mu do wykonywania obowiązków znacznie poniżej jego kwalifikacji.

W ocenie Sądu Apelacyjnego prezentowane przez powoda naruszenia nie nosiły znamion mobbingu. Wszelkie bowiem dziania podejmowane przez pracodawcę były racjonalne i nie miały na celu nękania powoda, a jedynie miały się przyczynić do odpowiedniej organizacji pracy. Ponadto podkreślić należy, że pracodawcy przysługuje uprawnienie do oceny pracy wykonywanej przez podwładnego.

Za nieuprawnione uznał także Sąd drugiej instancji żądanie powoda dotyczące zasądzenia odszkodowania z tytułu naruszenia przez pracodawcę

wynikającego z art.18^{3a} k.p. zakazu dyskryminacji, ponieważ przy faktycznym ograniczeniu zakresu obowiązków powoda, przy jednoczesnym zachowaniu przez niego dotychczasowego stanowiska i wynagrodzenia, pracodawca kierował się obiektywnymi przyczynami, tj. koniecznością zaznajomienia się powoda z przepisami, które uległy istotnej zmianie w trakcie przebywania przez niego na zwolnieniu lekarskim, co jak się później okazało było działaniem uzasadnionym, gdyż powód nie podołał obowiązkowi, o czym świadczą dwie, następujące po sobie kolejno, negatywne oceny jego pracy.

Także zarzut naruszenia art. 39 k.p. okazał się chybiony, ponieważ oświadczenie o rozwiązaniu z powodem stosunku pracy, podane do jego wiadomości 14 października 2011 r. przez odczytanie, z uwagi na odmowę przyjęcia pisma, zostało wydane już po otrzymaniu przez powoda decyzji emerytalnej, opatrzonej datą 30 września 2011 r., co oznacza, że w momencie wypowiedzenia powodowi umowy o pracę nie podlegał on już ochronie na podstawie art. 39 k.p. Podkreślić należy, że rozwiązanie z powodem stosunku pracy było obligatoryjne, z uwagi na otrzymane przez niego dwie, następujące po sobie kolejno, negatywne oceny jego pracy. Ponadto w wyniku złożenia przez pracodawcę oświadczenia o rozwiązaniu z powodem stosunku pracy za bezskuteczne należało uznać oświadczenie powoda o rozwiązaniu stosunku pracy z winy pracodawcy, złożone 21 października 2011r., zaś świadectwo pracy mogło być powodowi wystawione przez pracodawcę po upływie okresu wypowiedzenia, tj. po 31 stycznia 2012 r.

Pozostałe podnoszone przez powoda zarzuty Sąd Apelacyjny uznał za nieuzasadnioną polemikę z dokonanymi przez Sąd Okręgowy prawidłowymi ustaleniami faktycznymi i ich poprawną oceną prawną.

Skargę kasacyjną od powyższego wyroku Sądu Apelacyjnego wniósł powód, zaskarżając go w całości.

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania został oparty na oczywistej zasadności skargi, której powód dopatruje się w naruszeniach przepisów: 1) art. 9 ust.1 ustawy z dnia 21 listopada 2008 r. o służbie cywilnej (Dz.U. Nr 227, poz. 1505 ze zm., dalej jako ustawa o służbie cywilnej) z art. 5 k.p. - przez ich niezastosowanie i uznanie, że przepisy ustawy o służbie cywilnej, jako

pragmatyka służbowa nie mają zastosowania w sprawach dotyczących stosunku pracy w służbie cywilnej; 2) art. 85, art. 87, art. 88, art. 90, art. 92 i art. 93 ustawy o służbie cywilnej przez ich niezastosowanie i uznanie, że przepisy te nie mają zastosowania przy ustalaniu zasad wynagradzania członków korpusu cywilnego; 3) art. 80 zdanie drugie k.p. w związku z art. 77³ § 1 k.p. przez niewłaściwe ich zastosowanie i uznanie, że pracodawca może pozbawić członka korpusu służby cywilnej prawa do wynagrodzenia w sytuacjach innych niż określone przepisami art. 68 i 69 ustawy służby cywilnej; 4) art. 72 ustawy o służbie cywilnej przez ich niezastosowanie i nieuznanie, że członek korpusu służby cywilnej w okresie wypowiedzenia stosunku służbowego może być zwolniony z obowiązku świadczenia pracy, przy zachowaniu prawa do wynagrodzenia; 5) art. 71 ust. 5 w zw. z art. 9 ustawy o służbie cywilnej przez ich niezastosowanie i przyjęcie, że do zmiany i rozwiązania stosunku pracy członka korpusu służby cywilnej powołanego na inspektora kontroli skarbowej nie mają zastosowania przepisy dotyczące szczególnej ochrony pracowników w zakresie wypowiedzenia i rozwiązania stosunku pracy - art. 39, art. 41, art. 43, art. 72 § 3 w zw. art. 72 § 2 oraz art. 94³ § 4 i 5 k.p.; 6) art. 229 § 4 k.p. w zw. z art. 9 ustawy o służbie cywilnej przez ich niezastosowanie i uznanie, że nie stanowi pracy bez aktualnego orzeczenia lekarskiego polecana przez pracodawcę praca w warunkach rażąco ignorujących przeciwwskazania lekarskie; 7) art. 231 k.p. oraz art. 72 § 3 w zw. z art. 72 § 2 k. p. w zw. z art. 9 ustawy o służbie cywilnej przez ich niezastosowanie i uznanie, że pracodawca nie ma ustawowego obowiązku przeniesienia do pracy odpowiedniej pracownika z orzeczeniem niezdolności do wykonywania pracy dotychczasowej, wskutek powstałych podczas wykonywania obowiązków służbowych zrównanych z wypadkiem przy pracy, niekorzystnych dla zdrowia pracownika wykonującego powierzone mu obowiązki w warunkach rażąco ignorujących przeciwwskazania lekarskie; 8) art. 18^{3b} § 1 pkt 1 k. p. w zw. z art. 9 i art. 71 ust. 5 ustawy o służbie cywilnej przez ich niezastosowanie i uznanie, że nie stanowi naruszenia zasady równego traktowania odmowa rozwiązania umowy o pracę na czas nieokreślony z jednoczesnym odwołaniem z inspektora kontroli skarbowej będącego tym inspektorem członka korpusu służby cywilnej z dniem, w którym powód uzyskał prawo do świadczeń emerytalnych; 9) art. 8 k.p. przez jego niezastosowanie i

uznanie, że nie narusza określonych tym przepisem zasad współżycia społecznego pozwany pracodawca i zasługują na ochronę prawną jego działania polegające na:

a) doprowadzeniu powoda w wyniku długotrwałego i uporczywego jego nękania do ostrego rozstroju zdrowia skutkującego utratą z dniem 18 lutego 2011 r. zdolności do wykonywania dotychczasowej pracy (zaświadczenie lekarskie nr [x]) a następnie do jego niezdolności do pracy z dniem 18 października 2011 r. (zaświadczenie lekarskie nr [y]); b) uznanie, że wystawione przez lekarza profilaktyka zgodnie przepisami § 1 ust.1 pkt 4 lit. a w związku § 3 ust. 1 i 2 oraz § 6 pkt 1, rozporządzenia Ministra Zdrowia i Opieki Społecznej z dnia 30 maja 1996 r. w sprawie przeprowadzania badań lekarskich pracowników, zakresu profilaktycznej opieki zdrowotnej nad pracownikami oraz orzeczeń lekarskich wydawanych do celów przewidzianych w kodeksie pracy (Dz.U. 1996 Nr 69 poz. 332 ze zm., dalej jako rozporządzenia MZiOS), zawarte w zaświadczeniu lekarskim nr [z], orzeczenie o treści „wobec przeciwwskazań zdrowotnych utracił zdolność do wykonywania dotychczasowej pracy z dniem 18 lutego 2011 r.” mogło stanowić dla pozwanego pracodawcy podstawę do nieprzydzielania powodowi żadnej pracy odpowiedniej pomimo zgłaszanej przez niego gotowości do pracy i na tej podstawie niewypłacania w okresie od 18 lutego do 1 maja włącznie wynagrodzenia za pracę, oraz wpłacania na właściwe konto ZUS składek ubezpieczenia społecznego i zdrowotnego; c) pozbawieniu powoda możliwości korzystania od 1 października 2011 r. z przyznanego mu decyzją ZUS z dnia 30 września 2011 r. świadczenia emerytalnego poprzez odmowę wystawienia wymaganego przepisami art. 103a ustawy emerytalnej świadectwa pracy lub innego zaświadczenia, a następnie d) uznanie za bezskuteczne złożonego przez powoda w dniu 21 października 2011 r. oświadczenia woli o rozwiązaniu z dniem 21 października 2011 r. łączącej go z pozwanym pracodawcą umowy o pracę na czas nieokreślony z przyczyn określonych przepisami art. 94³ § 2 k.p.; e) przekazanie powodowi zawartych w doręczonym w dniu 4 listopada 2011 r. piśmie z dnia 3 listopada 2011 r. znak. [ż] informacji niezgodnej z przepisami art. 56 k.c., w związku z art. 300 k.p., że złożone przez powoda w dniu 21 października 2011 r. oświadczenie o rozwiązaniu umowy o pracę na czas nieokreślony z winy pracodawcy nie wywołuje żadnych skutków prawnych, niezgodne ze stanem faktycznym o zapoznaniu powoda w dniu 14

października 2011 r. z treścią pisma Generalnego Inspektora Kontroli Skarbowej z dnia 20 czerwca 2011 r. znak. (v) o odwołaniu go ze stanowiska inspektora kontroli skarbowej III stopnia w Urzędzie Kontroli Skarbowej w O.; niezgodnej z przepisami art. 39 k.p. w związku z art. 9 i art. 71 ust. 5 oraz art. 72 ustawy o służbie cywilnej informacji, że z dniem 1 listopada 2011 r. mógł się rozpocząć okres trzymiesięcznego wypowiedzenia powodowi umowy o pracę na czas nieokreślony z jednoczesnym niedopuszczeniem go do wykonywania pracy i odmową wypłaty wynagrodzenia i opłacania składek na ubezpieczenie społeczne i zdrowotne z tego powodu, że powód do złożonego pozwanemu oświadczenia z 21 października 2011 r. załączył wydane na podstawie wystawionego 11 października 2011 r., przez pozwanego pracodawcę skierowania na badania kontrolne - zaświadczenie lekarskie nr (...) z orzeczoną niezdolnością do pracy, spowodowaną ostrym rozstrojem jego zdrowia powstałym w wyniku stosowania szczególnie w okresie od 7 lutego 2011 r. zdefiniowanego przepisami art. 94³ § 2 k.p., mobbingu polegającego na uporczywym i długotrwałym nękania powoda mającego na celu i powodujące jego izolowanie i wyeliminowanie z zespołu współpracowników; 10) art. 94³ § 3 k.p. w związku z art. 9 ustawy o służbie cywilnej poprzez ich niezastosowanie i uznanie, że powód, u którego mobbing wywołał ostry rozstrój zdrowia nie może dochodzić od pozwanego pracodawcy odpowiedniej sumy tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Z utrwalonego orzecznictwa Sądu Najwyższego wynika, iż oparcie skargi kasacyjnej na przesłance wynikającej z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c., jest możliwe tylko i wyłącznie wówczas, gdy już na pierwszy rzut oka podstawy kasacyjne wskazane w skardze zasługują na uwzględnienie, to jest, gdy zaskarżone orzeczenie jest niewątpliwie sprzeczne z zasadniczymi i niepodlegającymi różnej wykładni przepisami albo zostało wydane w wyniku oczywiście błędnej, widocznej bez głębszej analizy prawniczej, wykładni lub niewłaściwego zastosowania prawa (postanowienia Sądu Najwyższego z 4 października 2007 r., I UK 164/07, LEX nr 864056; z 25 września 2007 r., I PK 136/07, LEX nr 885052). Obowiązkiem

pełnomocnika skarżącego jest przy tym przedstawienia wyводу prawnego, uzasadniającego jego pogląd, że skarga jest oczywiście uzasadniona, przy czym, o ile dla uwzględnienia skargi kasacyjnej wystarczy, że jej podstawa jest usprawiedliwiona, to dla jej przyjęcia do rozpoznania konieczne jest wykazanie kwalifikowanej postaci naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego.

Skarga kasacyjna powoda nie kwalifikowała się do przyjęcia celem jej merytorycznego rozpoznania, ponieważ z wniosku o przyjęcie jej do rozpoznania nie wynika, by była oczywiście zasadna.

Zaskarżony wyrok nie opiera się na założeniu, przypisywanym mu przez powoda, że w sprawie nie znajdują zastosowania przepisy ustawy z dnia 21 listopada 2008 r. o służbie cywilnej. Z uzasadnienia zaskarżonego wyroku nie wynika również, by Sąd drugiej instancji wydał zaskarżony wyrok na podstawie założenia, zgodnie z którym przepisy art. 85, art. 87, art. 88, art. 90, art. 92 i art. 93 ustawy o służbie cywilnej nie znajdują zastosowania do ustalania zasad wynagradzania członków korpusu służby cywilnej.

Nie można także uznać skargi kasacyjnej powoda za oczywiście zasadną ze względu na zarzut naruszenia art. 80 zdanie drugie k.p. w związku z art. 77³ § 1 k.p. przez uznanie, że pracodawca może pozbawić członka korpusu służby cywilnej prawa do wynagrodzenia w sytuacjach innych niż określone przepisami art. 68 i 69 ustawy o służbie cywilnej. Zaskarżony wyrok opiera się na założeniu, zgodnie z którym art. 80 k.p. znajduje zastosowanie w niniejszej sprawie jako przepis ogólny, względem którego ustawa o służbie cywilnej nie wprowadza szczegółowej regulacji wyłączającej jego zastosowanie.

W ustalonym w sprawie i wiążącym dla Sądu Najwyższego stanie faktycznym nie można także dopatrzeć się oczywistej zasadności skargi kasacyjnej powoda w ramach zarzutu naruszenia art. 72 ustawy o służbie cywilnej przez jego niezastosowanie, skoro u podstaw oddalenia roszczenia powoda leżało ustalenie, zgodnie z którym powód nie mógł zostać dopuszczony przez pozwanego do pracy, skoro przedstawił zaświadczenie o niezdolności do pracy na stanowisku inspektora kontroli skarbowej.

Nieuzasadniona jest teza o oczywistym naruszeniu art. 71 ust. 5 w zw. z art. 9 ustawy o służbie cywilnej przez ich niezastosowanie i przyjęcie, że do zmiany i

rozwiązania stosunku pracy członka korpusu służby cywilnej powołanego na inspektora kontroli skarbowej nie mają zastosowania przepisy dotyczące szczególnej ochrony pracowników w zakresie wypowiedzenia i rozwiązania stosunku pracy, skoro w tym zakresie zaskarżony wyrok opiera się na ustaleniu, zgodnie z którym powód nie korzystał już z ochrony wynikającej z 39 k.p., ponieważ oświadczenie pozwanego o rozwiązaniu stosunku pracy z powodem zostało przekazane powodowi po otrzymaniu przez niego decyzji emerytalnej.

Z wiążących dla Sądu Najwyższego ustaleń nie wynika również, by praca powoda była wykonywana w warunkach „rażąco ignorujących przeciwskazania lekarskie”, co prowadzi do konkluzji, iż zarzut naruszenia art. 229 § 4 k.p. w zw. z art. 9 ustawy o służbie cywilnej jest oczywiście bezzasadny, analogicznie jak twierdzenie o oczywistym naruszeniu art. 231 k.p. oraz art. 72 § 3 w zw. z art. 72 § 2 k. p. w zw. z art. 9 ustawy o służbie cywilnej przez ich niezastosowanie.

Nie ma podstaw do uznania za oczywiście uzasadniony zarzutu art. 18^{3b} § 1 pkt 1 k. p. w zw. z art. 9 i art. 71 ust. 5 ustawy o służbie cywilnej, ponieważ z okoliczności faktycznych sprawy uwzględnionych przez Sąd drugiej instancji w sposób ewidentny dla Sądu Najwyższego wynika, że rozwiązanie umowy o pracę z powodem i odwołanie ze stanowiska inspektora kontroli skarbowej nie było spowodowane uzyskaniem przez niego prawa do świadczeń emerytalnych, lecz konsekwencją spełnienia przesłanek prawnych pozwalających pozwanemu rozwiązać stosunek prawny z pracownikiem objętym zakresem zastosowania art. 39 k.p., który to pracownik uzyskał dwukrotną negatywną ocenę kwalifikacyjną.

Sąd Najwyższy nie znalazł również podstaw do uznania skargi kasacyjnej za oczywiście zasadną w ramach zarzutu obrazy art. 8 k.p. Ocena w tym zakresie mieści się w granicach swobodnego uznania sędziowskiego, po uwzględnieniu całokształtu okoliczności faktycznych sprawy. Sfera ta w ramach postępowania kasacyjnego może podlegać kontroli tylko w przypadku szczególnie rażącego i oczywistego naruszenia art. 8 k.p. (por. wyrok Sądu Najwyższego z 18 marca 2015 r., III PK 110/14 i powołane tam orzecznictwo). Takiego naruszenia nie sposób zaś dopatrzeć się w okolicznościach faktycznych ustalonych wiążąco dla Sądu Najwyższego przez Sady obu instancji.

Z kolei niezastosowanie przez Sąd drugiej instancji art. 94³ § 3 k.p. w związku z art. 9 ustawy o służbie cywilnej jest konsekwencją oceny prawnej stanu faktycznego sprawy. Z oceny tej, uwzględnianej przez Sąd Najwyższy w ramach oceny przesłanki „oczywistego naruszenia” art. 94³ § 3 k.p. wynika w sposób przekonywujący, że do mobbingu powoda w rozumieniu powołanego przepisu nie doszło.

Mając powyższe na względzie, Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji.